

Posudek diplomové práce Adopce dětí homosexuálními páry

Autor: *Martin Jelínek*

Vypracovala: *Mgr. Linda Sokačová* (3. září 2007)

Autor Martin Jelínek se ve své diplomové práci zabývá adopcí dětí homosexuálními páry. V tomto kontextu dále rozebírá tematiku homosexuality a homosexuálního chování v České republice a evropské civilizaci.

Po formální stránce diplomová práce splňuje požadavky. Autor cituje a používá odkazový aparát. Na konci práce je seznam použité literatury.

Co se dá však seznamu použité literatury vytknout, je jeho malý rozsah. Autor pracuje s malým množstvím literatury, v seznamu také chybí cizojazyčná literatura, s kterou se v diplomových pracích doporučuje pracovat. Cizojazyčná literatura by autorovi umožnila širší rozhled a mohla by sloužit jako zdroj dat pro jeho další tvrzení.

Práce v prvních dvou kapitolách shrnuje historii homosexuality ve světovém i českém (potažmo československém) kontextu. Třetí kapitola se pak zaměřuje na vývoj hnutí, které vystupuje za práva homosexuálů. Čtvrtá kapitola shrnuje legislativní vývoj chápání homosexuality v ČR. Následující část se zaměřuje na typologii adopce a snaží se o shrnutí argumentů pro a proti těmto adopcím dětí homosexuálními páry. Sedmá kapitola se pak zaměřuje na konkrétní země a jejich legislativní ošetření diskutovaného typu adopce. Sedmá kapitola pak shrnuje závěry a doporučení autora ve věci dalšího postupu ve věci homosexuálních adopcí.

Autor si vlastními slovy stanovuje tento základní cíl: „*Moje práce má shrnout pohled na homosexualitu jako takovou, na genezi, kterou přístup společnosti k homosexualitě prošel, má shrnout argumenty pro a proti adopcím homosexuálů a leseb.*“ (str. 75) A „*Na základě těchto zkušeností a aktivit gay a lesbických iniciativ předcházejících legalizaci těchto adopcí, má moje práce také poradit, jak vést kampaň pro uzákonění adopcí v České republice.*“ (str. 5) Není mým cílem hodnotit, zda je ve vědecké práci relevantní „angažovaný“ pohled, protože se jedná o velmi složitou diskuzi, ve které má řadu argumentů jak strana zastávající angažovanou roli společenských věd, tak strana odpůrců tohoto přístupu. Autor zastává poctivý přístup a se svým záměrem nás seznamuje již v úvodu své práce a neskrývá se za „rádoby“ objektivními argumenty.

Autor do velké míry naplňuje svůj cíl a ve své práci shrnuje vývoj konceptu homosexuality a další související témata. Autorovi však ztěžuje situaci to, že nestanovil důsledné hranice své vědecké práce a práci jasněji nestrukturoval. Hranice, ve kterých se autor pohybuje, jsou příliš široké – a to jak časové, tak geografické. Vtěsnat historii vývoje homosexuality v nejasně definovaném časovém úseku a v příliš rozsáhlé geografické oblasti je na 87 stranách nemožné.

Dalším problémem této diplomové práce je, že jednotlivé kapitoly na sebe příliš nenavazují, či spíše autor příliš netěží ze získaných poznatků a málo je interpretuje. Problematické se také zdá autorovo zaměření na „detaily“, které má za následek absenci obecnějšího pohledu a obecnější analýzy vývoje pojetí homosexuality jak v historickém, tak sociologickém smyslu. Část věnovaná historii homosexuality je příliš rozsáhlá a ne vždy je jasné, jak je relevantní ke zbytku práce. Pro soudržnost práce by bylo vhodnější se podrobněji zabývat vývojem konceptu homosexuality v novověké historii (19. a 20. století). Novověkým historickým etapám je však v práci věnováno oproti předešlým obdobím minimum prostoru. Autor také často ahistoricky zachází s pojmem homosexualita.

Autor se také občas uchyluje k normativním tvrzením, např. „*Je tedy patrné, že homosexualita není nemocí, není ani naučeným vzorcem chování, ale jde o genetickou mutaci, která není ovlivnitelná vůlí jednotlivce, pouze může být potlačovaná.*“ Pokud by autor pracoval s více zdroji (i ze zahraničí) zjistil by také, že existují skupiny, kterým toto patrné

není – ze sociologického hlediska je důležité tyto proudy a postoje zahrnout do vědeckého uvažování. Autor má právo interpretace, které by však neměl zaměňovat za normativní tvrzení.

V diplomové práci pak považuji za diskutabilní tyto konkrétní věci:

V Kapitola 4. Legislativní vývoj právní úpravy homosexuality v ČR a zákon o registrovaném partnerství by bylo vhodnější části věnované znění zákona o registrovaném partnerství a dalším souvisejícím právním předpisům uvést v příloze, v samotné práci by měly být spíše uvedeny autorovy interpretace a postřehy.

V kapitole 5.3 Argumenty pro a proti autor usiluje o shrnutí jednotlivých argumentů. Není však jasné, jak vybíral jednotlivé zdroje a citace. Jsou vybrány podle jejich relevance, či zcela nahodile? Jsou jejich autoři typickými reprezentanty jednotlivých přístupů, nebo se nějakým způsobem hodily do konceptu této diplomové práce? I zde je viditelný jeden ze zásadních nedostatků práce: přílišný důraz na detaily, zaměřování se na citace prosté kontextu a rezignace na zobecňování - hledání jakýchsi ideálních typů, které reprezentují pohled české veřejnosti na registrované partnerství a homosexualitu.

V kapitole 6.4 Perzekuce homosexuality v současném světě se autor zaměřuje na případy diskriminace a perzekuce homosexuálů v současném světě. V jeho výčtu však chybí případy diskriminace v západní Evropě (i když převážně jí se věnuje ve své práci). Je pravdou, že v některých neevropských zemích je perzekuce homosexuálů intenzivnější, diskriminačnímu chování a negativním reakcím však čelí i homosexuálové i v Evropě. Projevuje se zde nepropojenost jednotlivých kapitol, protože částečně se této otázce autor věnuje v kapitole o dekriminální homosexualitu v Evropě.

V kapitole 7 – Jak postupovat dál autor dochází k několika závěrům. Není však jasné, jak postupoval – na jakých datech a základech svá zjištění a tvrzení staví. Např. podle něho vítěz reality show Vyvolení změnil podobu diskuze o registrovaném partnerství. V práci se však nesetkáme s analýzou mediálních sdělení či časovou analýzou postojů veřejného mínění. Podobný nedostatek se týká i tohoto sdělení: „*Dále jmenujme tisk. Objektivní informace, více názorů a analýzy najdeme v seriózních denících, zatímco různé pikanterie a šokující články nalezneme v bulváru – str. 72.*“ Součástí práce není autorova mediální analýza, ani nepracuje se sekundárními daty. Vystává proto základní otázka: „Jak relevantní jsou tato tvrzení?“ Autor rovněž podrobuje kritice rozhlas („*Pochybuji o tom, že by se rozhlasové stanice více angažovaly v problému či dávaly nějaký větší prostor tématu adopcí homosexuály.*“ – str. 72) – v seznamu literatury však nenalezneme ani jedinou mediálně kritickou knihu či literaturu věnovanou mediálním studiím. Podobná tvrzení je možné činit v komentářích, článcích (i tam by však měla být podložena) a ne v diplomové práci. Autor nemůže pochybovat, autor musí svá tvrzení podkládat analýzou, ať již svojí či předloženou dalšími vědeckými pracemi. Podobně silná tvrzení se objevují i v dalších částech kapitoly 7 a jsou podobně nepodložena. (*Nic nás nepřesvědčí o nějakém problému tolik, jako když vidíme s ním související věci naživo. Diskuze je podle mě tím rozhodujícím faktorem, který určí, zda budou u nás adopce homosexuálů schváleny či nikoliv. – str. 72 – 73).*

Autorovi se podařilo podat základní přehled vztahující se k tematice homosexuality a adopce homosexuálních párů. Protože však autor pracoval s malým množstvím zdrojů a důsledně nepodložil svá tvrzení, navrhuji práci hodnotit velmi dobře – dobře. Lepší hodnocení – velmi dobře – navrhuji při přednesení velmi kvalitní obhajoby.